

Asia: VN/1245/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot hallituksen esityksestä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Vesilaitosyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lisäksi haluamme kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä uuden juomavesidirektiivin kansallisen toimeenpanon laaja-alaisesti ja osallistavasti toteutetusta valmistelusta. Pidämme tiiviissä aikataulussa toteutettua lakimuutosten valmistelua pääosin onnistuneena ja kiinnitämme lausunnossamme pääosin huomiota vain seikkoihin, joita olisi nähdäksemme vielä tarpeen täsmentää.

Juomavesidirektiivin kansallinen toimeenpano edellyttää muutoksia myös nyt lausuttavana olevien lakien nojalla annettuihin asetuksiin, joten monelta osin kokonaismuutoksen arviointi on tässä vaiheessa mahdotonta ja annettavien asetusten tarkentumisen myötä tähänkin lausuntoon saattaa tulla päivitystarpeita.

Huomiot esityksen taustasta, tavoitteista ja nykytilan kuvauksesta: jaksot 1 - 3

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Huomiot esityksen nykytilan kuvauksesta ja vaikutuksista: jakso 4

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Terveysuojelulain 18 a §:än ehdotetaan talousvettä toimittavalle laitokselle velvollisuus pitää vedenjakelualueetta koskevat tiedot ajan tasalla aluemaaisessa paikkatietomuodossa. Talousvettä toimittaville laitoksille esitettyjen vaikutusten osalta ei ole arvioitu millainen lisätyö tästä velvoitteesta aiheutuu. Lausuntopyynnön sivun 56 ensimmäisessä kappaleessa on sen sijaan

tarkasteltu vedenjakelualueiden paikkatietojen vuonna 2021 aloitettua kokoamista, mutta siinäkin ei esitetä, miten suuri osa vedenjakelualueiden paikkatiedoista on jo digitoitu ja kuinka monen talousvettä toimittavan laitoksen tulee tämä työ tehdä lain voimaantulon jälkeen. Ehdotamme, että arvio aiheutuvasta työstä ja huomio jatkossa tehtävästä paikkatietojen päivityksestä lisätään myös kohtaan 4.2.1.3 Vaikutukset yritysten toimintaan, Talousvettä toimittavat laitokset.

Yleiset huomiot terveydensuojelulaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esityksellä vahvistettaisiin talousveden laadun valvonnan riskiperusteisuutta tarkentamalla talousvedeksi tuotettavan raakaveden, talousvettä toimittavan laitoksen veden toimitusketjun ja rakennusten vesilaitteistojen veden laatuun vaikuttavien tekijöiden riskienhallintaa. Lakiehdotuksessa käytetään riskienhallintaa ja sen osia kuvaamaan seuraavia termejä: riskiperusteinen lähestymistapa, riskienhallinta ja riskienhallinnan toimenpidesuunnitelma. Pitäisimme parempana ja selkeämpänä, että lainsäädännössä pitäydyttäisiin vakiintuneissa ja mahdollisimman yksiselitteisissä riskienhallinnan termeissä. Mielestämme asiaa selkeyttävä vaihtoehto olisi käyttää riskienhallinnan kokonaisuudesta termiä riskiperusteinen lähestymistapa tai riskienhallinta. Mikäli terminologian yksinkertaistaminen ei jostain syystä ole mahdollista, eri termien merkitys ja linkitys yleiseen riskienhallinnan käsitteeseen ja syy käytettyyn terminologiaan pitäisi kuvata perusteluissa. Joka tapauksessa ehdotamme termin riskienhallinnan toimenpidesuunnitelma muuttamista riskienhallintasuunnitelmaksi, joka mielestämme kuvaa paremmin esitettyä suunnitelman sisältöä.

Terveydensuojelulaki 16 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

On perusteltua, että pienille talousvettä toimittaville laitoksille ei sovelleta yksityiskohtaisia riskienhallinnan säännöksiä, vaan kansallisesti määriteltä kevyempää riskiperusteista lähestymistapaa. Esityksessä on todettu, että vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin talousvettä toimittaviin ei sovelleta 19 a–c §:ää. 19 c § koskee ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallintaa eli kiinteistöjen vastuuta, joten soveltamisen poikkeuksen pitäisi ilmeisesti koskea 19 a–b §:ää.

Teveydensuojelulaki 16 a § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälän 5 kohtana ehdotetaan riskiperusteisen lähestymistavan määritelmää. Juomavesidirektiivin mukaan talousveteen liittyvän riskiperusteisen lähestymistavan tulee perustua kansainvälisesti tunnustettuihin periaatteisiin, joita ovat etenkin WSP-periaate ja talousveden tuotantoketjun turvallisuuteen vaikuttavien riskien ja häiriötilanteiden hallintaan laadittu eurooppalainen standardi EN 15975–2, jossa WSP-periaate kuvataan standardina. WSP-periaatteesta ja standardista EN 15975–2 poiketen esityksessä riskiperusteisesta lähestymistavasta kuitenkin puuttuu olemassa olevat riskienhallintatoimenpiteet, puuttuvien riskienhallinnan toimenpiteiden toteutus ja riskienhallintatoimenpiteiden toimivuuden seuranta. Perusteluissa todetaan, että riskienhallintatoimenpiteiden toteuttaminen tapahtuisi talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan sekä viranomaisten toimenpiteiden kuten määräysten antamisen tai lupakäytäntöjen kautta. Vesilaitosyhdistyksen mielestä olisi johdonmukaista ja selkeää, että riskiperusteisen

lähestymistavan määritelmä vastaisi yleistä riskienhallinnan määritelmää ja sisältöä ja sisältäisi myös riskienhallinnan toimenpiteet, puuttuvien riskienhallintatoimenpiteiden toteutuksen ja kaikkien riskienhallintatoimenpiteiden toimivuuden seurannan. Suuri osa riskienhallintatoimenpiteistä kuuluu talousvettä toimittavan laitoksen tavanomaiseen toimintaan ja prosesseihin ja riskienhallintatoimenpiteiden toimivuutta seurataan omavalvonnassa ja viranomaisvalvonnassa. Omavalvonta ja viranomaisten toimenpiteet eivät mielestämme kata kaikkia tarvittavia riskienhallintatoimenpiteitä.

Terveydensuojelulaki 17 § Yleiset laatuvaatimukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi muutettuna voimassa olevan lain 20 §:n 1 momentista säännökset siitä, kenen vastuulla talousveden laatuvaatimusten täytyminen on. Kannatamme ehdotettua momentin tarkennusta, että kiinteistölle toimitettavan talousveden osalta talousvettä toimittava laitos vastaa siitä, että toimitettu talousvesi täyttää 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset siinä kohdassa, jossa kiinteistön vesijohto on liitetty laitoksen vesijohtoverkoston. Pidämme myös tärkeänä tarkennuksena, että kiinteistön omistajan tai haltijan olisi huolehdittava, että toimitetun talousveden laatu ei heikenny ihmisten terveydelle haitalliseksi kiinteistön vesilaitteiston vuoksi. Vedenlaadun muuttuminen esimerkiksi veden lämpenemisen tai rakennuksen vesilaitteiden vaikutuksesta kiinteistöllä ei ole vesihuoltolaitoksen vaikutuspiirissä.

Terveydensuojelulaki 17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 b § Vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälän 2 momentti alkaa seuraavasti ”Veden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden tulee olla talousveden johtamiseen soveltuvia.” Ehdotamme tämän muutettavaksi seuraavasti ”Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden tulee olla käyttötarkoitukseen soveltuvia.”

Terveydensuojelulaki 18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 § Riskiperusteisen lähestymistavan yleiset periaatteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lain ja sen vaatimusten rakennetta ja ymmärrettävyyttä parantaisi, jos pykälän kohtien 1) - 3) kuvauksista löytyisi vastaavuudet 19 a-c pykälien otsikoiden kanssa.

Terveydensuojelulaki 19 a § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälä velvoittaa talousvettä toimittavan laitoksen huolehtimaan, että riskiperusteisen lähestymistavan perusteella laaditaan raakaveden terveydellistä laatua koskeva riskienhallinnan toimenpidesuunnitelma. Perusteluissa todetaan, että tämä riskienhallinnan toimenpidesuunnitelma vastaisi sitä, mitä nykyisin säädetään talousvesiasetuksen 7 a §:n 4–7 alakohdassa.

Talousvettä toimittavan laitoksen pitää olla tietoinen raakaveden laatuun vaikuttavista riskeistä, jotta se pystyy ottamaan ne omassa toiminnassaan huomioon ja turvaamaan talousveden laadun mahdollisimman tehokkaasti. On myös nykykäytännön mukaista, että raakavesialueen riskinarviointi ja riskienhallintatoimenpiteiden määrittely tehdään vesilaitosvetoisesti. Toisaalta talousvettä toimittavalla laitoksella ei ole käytössään kaikkea tarvittavaa tietoa, jotta se voi tunnistaa kaikki raakaveden laatua uhkaavat riskitekijät, eikä vesilaitos myöskään pysty itse juurikaan toteuttamaan raakaveden suojelemiseksi tarvittavia riskienhallintatoimenpiteitä tai velvoittamaan riskin aiheuttajia toimenpiteisiin. Pykälässä kuvattu yhteistyö eri tahojen kanssa onkin tärkeää raakaveden riskinarvioinnissa ja riskienhallinnassa, mutta kannattamme myös esityksen mahdollistamaa tapauskohtaista joustavuutta yhteistyöhön osallistuvien tahojen määrittelyssä.

Riskiperusteiseen lähestymistapaan kuuluu määritelmän mukaan (16 a §) riskienhallintakeinojen toteuttamisesta vastuussa olevien toimijoiden tunnistaminen vedentuotantoketjussa. Tässä pykälässä puolestaan veloitetaan toimittamaan riskienhallinnan toimenpidesuunnitelma elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Molemmat ovat erityisen tärkeitä veloitteita raakaveden riskienhallinnassa, sillä vesilaitos ei tyypillisesti pysty itse toteuttamaan raakaveden suojelemiseksi tarvittavia riskienhallintatoimenpiteitä tai velvoittamaan riskinaiheuttajia toimenpiteisiin. Lakiesitys ei nyt kuitenkaan suoraan velvoita mitään tahoa toteuttamaan raakaveden riskienhallintatoimenpiteitä. Perusteluissa on kuitenkin tuotu hyvin esiin muun lainsäädännön nojalla tehtäviä raakavedensuojelun toimenpiteitä, eri tahojen vastuuta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Raakaveden riskienhallinta tuottaa tietoa ja toimenpiteitä näissä muissa prosesseissa, esim. vesienhoito, luvitus, kaavoitus ja viranomaisvalvonta, huomioon otettavaksi ja toteutettavaksi. Jotta varmistetaan tiedon siirtyminen raakaveden riskienhallinnasta näihin prosesseihin ja tunnistettujen raakaveden riskienhallintatoimenpiteiden toimeenpano niissä, tarvitaan kaikille osallistuville tahoille ohjeistusta ja koulutusta.

Mikäli käytännössä osoittautuu, että lainsäädäntöön esitetyt joustavat kirjaukset ja veloitteet raakaveden riskienhallintaan osallistuvista tahoista ja selkeiden veloitteiden puuttuminen

riskienhallinnan toimenpiteiden käytäntöönpanon osalta eivät johda riittäviin toimenpiteisiin raakavesien riskienhallinnassa, pitää lainsäädännön vaatimusten tarkentamista tarkastella uudelleen.

Terveydensuojelulaki 19 b § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta kattaa pääsääntöisesti toiminnot, joiden riskinarviointiin ja tarvittavien riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyyn ja toteuttamiseen talousvettä toimittavilla laitoksilla on riittävät tiedot ja valtuudet. Vesilaitoksilla käytössä oleva WSP-työkalu tarjoaa tähän työhön hyvän ja systemaattisen tuen. Joidenkin talousveden laaturiskien arviointiin ja tarvittavien riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyyn voidaan kuitenkin tarvita myös terveydensuojeluviranomaisen osaamista. Toisaalta vesijohtoverkostoon liittyneet voivat aiheuttaa verkostoveden saastumisriskin, esimerkiksi palopostien tai teollisuuden vesijärjestelmien kautta. Jotta nämä toimijat ja niitä mahdollisesti valvovat viranomaiset saadaan tarvittaessa mukaan talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinnan toimenpidesuunnitelman laatimiseen, ehdotamme tähän pykälään seuraavaa kirjausta, joka vastaa soveltuvin osin raakaveden riskienhallinnan vastaavaa säädöstä: Tarvittaessa työ tehdään yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja muiden riskiperusteisen lähestymistavan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan tarkennettavaksi talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinnan toimenpidesuunnitelmassa huomioon otettavia asioita. Perusteluissa todetaan, että säännös ehdotetaan siirrettäväksi momenttiin voimassa olevan terveydensuojelulain 17 §:n 2 momentista. Voimassa olevan terveydensuojelulain 17 §:n 2 momentti ei koske riskienhallinnan toimenpiteitä, vaan on yleinen vaatimus. Nykyisen lainsäädännön velvoittama ja WHO:n WSP-konseptin mukainen talousvettä toimittavan laitoksen riskienhallinta kattaa ennen kaikkea vesilaitoksen toiminnanaikaisen riskienhallinnan ja on jatkuvaa toimintaa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vesilaitoksille tarjoama WSP-työkalu toimii tukena myös vesilaitosten kohteiden rakennushankkeiden suunnittelussa ja rakentamisessa, mutta talousveden laaturiskien hallintaan rakennushankkeissa tarvittaisiin kertaluonteisten hankkeiden erityispiirteet paremmin huomioon ottava työkalu. Mikäli rakennelmien suunnittelu, sijaottaminen ja rakentaminen sisällytetään esitetyllä tavalla talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinnan toimenpidesuunnitelmaan, täsmällisemmät ja tarkoituksenmukaiset toimintatavat näissä kertaluonteisissa hankkeissa pitää täsmentää asetuksessa, annettavissa ohjeissa ja velvoitteiden toteuttamiseen tarjottavissa työkaluissa.

Terveydensuojelulaki 19 c § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 20 § Talousveden laadun valvonta ja tiedottaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 20 a § Talousveden välityksellä leviävän epidemian tai muun terveyshaitan ehkäiseminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 21 § Tietokokonaisuudet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 47 § Viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 a § Tutkimuslaboratoriot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulain liite

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Yleiset huomiot vesihuoltolaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Vesihuoltolain soveltamisalaan on tulossa sellaisia laitoksia, jotka eivät ole aikaisemmin kuuluneet siihen, koska niillä ei ole kunnan hyväksymää toiminta-aluetta. Niillä saattaa sen takia olla omanlaisensa hinnoittelukäytännöt. Niille tulisi antaa riittävästi siirtymäaikaa sopeuttaa toimintansa vesihuoltolain mukaiseksi. Esimerkiksi hinnoittelu saattaa poiketa siitä, mitä vesihuoltolain säännökset edellyttävät. Vesihuoltolaista poikkeava hinnoittelu saa helposti aikaan oikeudenkäyntejä, joten siirtymäaika olisi tarpeen myös niiden välttämiseksi.

Lisäksi hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa saattaa olla vireillä sellaisia asioita, joiden ratkaisemisessa tulisi noudattaa ”vanhaa lakia.” Esimerkiksi sopimus- ja maksuasioita tai hallintoriitoja saattaa olla kesken, kun laki muuttuu. Niiden varalta tarvittaisiin säännös, jossa säädettäisiin, että lainmuutoksen voimaantullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan aikaisempia säännöksiä.

Vesihuoltolaki 3 § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Tukkuvesilaitokset sisällytettäisiin muutosehdotuksessa vesihuoltolaitoksen määritelmään. Tukkulaitoksilla tarkoitetaan niitä laitoksia, jotka toimittavat vettä vesihuoltolaitokselle tai jotka käsittelevät vesihuoltolaitoksen jätevesiä. Lisäksi on sellaisia viemärlaitoksia, joilla ei ole omaa puhdistamoa, mutta jotka johtavat vesihuoltolaitosten jätevesiä muualle puhdistettavaksi. Nämäkin voidaan katsoa tukkulaitoksiksi. Tukkulaitosten asiakkaana ei ole yhdyskunta, vaan toinen vesihuoltolaitos. Vesihuoltolain pykälistä kumottaisiin ne momentit, joilla laajennetaan vesihuoltolain tiettyjen pykälien soveltamisalaa myös niihin laitoksiin, jotka toimittavat vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelevät vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Vesihuoltolaitoksen käsitteessä ei näin ollen eroteltaisi ns. tukkulaitoksia ja varsinaisesti asutuksen vesihuollosta huolehtivia vesihuoltolaitoksia. Se tarkoittaa, että vesihuoltolain eri pykälät koskisivat jatkossa myös tukkulaitoksia, ellei rajauksia tehdä. Tukkulaitoksen tehtävä soveltuu hiukan huonosti vesihuoltolain soveltamisalaan, koska se ei huolehdi asutuksen ja asutukseen vesihuollon puolesta rinnastuvien toimintojen vesihuollosta. Se huolehtii palvelun toimittamisesta niille laitoksille, jotka puolestaan huolehtivat asutuksen ym. toimintojen vesihuollosta.

Tukkulaitokset on perustettu palvelemaan toisia vesihuoltolaitoksia. Esim. yksittäisten kiinteistöjen liittyminen suoraan niiden verkkoon ei ole suotavaa verkoston kunnossapidon ja asiakassuhteiden kannalta, vaikka sitäkin tapahtuu joskus.

Moni vesihuoltolaitos, joka huolehtii asutuksen vesihuollosta, myy vettä toiselle vesihuoltolaitokselle tai ottaa vastaan toisen vesihuoltolaitoksen jätevesiä. Näin tapahtuu usein esim. kunnan vesihuoltoliikelaitoksen ja vesiosuuskunnan välillä. Myyjä ei ole kuitenkaan tässä tapauksessa tukkulaitos, vaikka se harjoittaa muun vesihuoltotoiminnan ohella myös jonkin verran ns. tukkumyyntiä. Yleensä katsotaan, että vesihuoltolaitosten välinen vesihuoltopalveluiden myynti ei kuulu vesihuoltolain soveltamisalaan, joten siihen voidaan soveltaa erilaisia ehtoja, kuten erilaista hinnoittelua ja erilaisia sopimusehtoja kuin lain soveltamisalan piiriin kuuluvilla asiakkaila yleensä sovelletaan. Vesihuoltolain hinnoittelua ja sopimusehtoja koskevia kohtia ei tule jatkossakaan soveltaa tukkulaitoksiin ja tukkulaitosten osalta näihin velvoitteisiin tulee tehdä rajaus. Asia on syytä tuoda esiin myös vesihuoltolain perusteluissa, jos lain soveltamisalaa laajennetaan luonnoksessa esitetyllä tavalla.

Vesihuoltolaki 4 § Viranomaiset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälässä ehdotetaan velvoittavan ELY-keskus ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset osallistumaan tarvittaessa terveydensuojelulaissa tarkoitettuun raakaveden riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen. Pidämme tärkeänä viranomaisten osallistumista tarpeen mukaan näihin prosesseihin, jotta varmistetaan tarvittavien tietojen saanti ja raakaveden suojelemiseksi tarvittavien riskienhallintatoimenpiteiden huomioon ottaminen muun lainsäädännön velvoittamissa toimenpiteissä. Pykälän perusteluissa todetaan, että ELY-keskuksen osalta tehtävistä vastaisi Etelä-Savon ELY-keskus, jonne on keskitetty vesihuoltolain mukaiset valvonta- ja kehittämistehtävät. Raakaveden riskienhallinnassa ja riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamisessa sekä toimenpiteiden toteuttamisen varmistamisessa tarvitaan myös ELY-keskusten vesienhoidosta ja ympäristöluvista vastaavien tietoa ja toimenpiteitä. Myös tämän asiantuntemuksen mukaan saanti prosessiin on varmistettava.

Vesihuoltolaki 15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälään ehdotetaan lisättävän 2 momentti, joka velvoittaa vesihuoltolaitosta tarkkailemaan riskiperusteisesti käyttämänsä raakaveden laatua ja toimittamaan raakavesitarkkailun tulokset ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Vesilaitokset tarkkailevat käyttämänsä raakaveden laatua toimitettavan talousveden turvallisuuden varmistamiseksi. Pykälän nojalla annettavassa asetuksessa ja/tai ohjeistuksessa on tärkeää ohjata raakavesitarkkailun tarkoituksenmukaiseen ja kustannustehokkaaseen toteuttamiseen siten, että käytetyt resurssit tukevat tehokkaasti ennen kaikkea talousveden turvallisuutta. Pilaaja maksaa periaatteen mukaisesti raakaveden laadulle riskiä aiheuttavien toimijoiden pitää ensisijaisesti vastata raakaveden laadun tarkkailusta oman toimintansa mahdollisten vaikutusten seurannan osalta.

Raakavesitarkkailun tuloksia voi tulla kaupallisten laboratorioiden lisäksi vesilaitosten omasta laboratoriosta ja jatkuvatoimisilta mittareilta. Tiedonsiirron ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin on oltava mahdollisimman vaivatonta näistä erilaisista laitostenkin järjestelmistä ja tiedonsiirtoon tarvittavien rajapintojen rakentamiseen pitää varata riittävä siirtymäaika. Lisäksi on huolehdyttävä, että eri tahojen suorittaman raakaveden laadunseurannan tulokset toimitetaan ja kootaan tietojärjestelmiin ja, että nämä tiedot ovat helposti myös laitosten käytettävissä. Näin varmistetaan, että kaikki seuranta ja siihen käytetyt resurssit tukevat kattavan kuvan muodostumista raakavesien laadusta.

Vesihuoltolaki 16 § Tiedottamisvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lakiehdotuksen mukaan ”Talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen on toimitettava asiakkaalle vähintään kerran vuodessa laskun yhteydessä tai muutoin helposti saatavissa olevassa muodossa

tiedot laitoksen toimittaman talousveden laadusta, hinnasta ja kulutuksesta.” Annettavassa asetuksessa ja/tai ohjeistuksessa on syytä tarkentaa tarkoittaako ehdotettu säännös hinta- ym. tietojen toimittamisesta niiden lähettämistä paperisina tai sähköisesti vai voidaanko tiedot antaa esim. laitoksen asiakaslehdessä yleisen jakelun kautta? Kustannus- ja ympäristövaikutusten kannalta olisi tärkeää mahdollistaa kunkin laitoksen toimintatapoihin ja asiakkaiden mieltymyksiin soveltuvat tiedon toimituksen toimintatavat.

Säännös saattaa aiheuttaa epäselvyyttä lain 23 §:n takia, jossa lähtökohtana on tiedon lähettäminen. Säännöksen suhdetta vesihuoltolain 23 §:n 2 momentissa sanottuun olisi hyvä avata ainakin lain perusteluissa ja tuoda esiin, että tällä tarkoitetaan eri asioita kuin edellä mainitussa pykälässä. Vesihuoltolaitoksen yleisten toimitusehtojen mukaan ja vesihuoltolain 23 §:n 2 momentin mukaan hinnanmuutoksesta on lähetettävä ilmoitus asiakkaille. Yleensä vesihuoltolaitos lähettää asiakkaille tietoa maksuistaan siinä vaiheessa, kun ne muuttuvat. Ilmoitus tulisi kuluttajaviranomaisen mukaan lähettää esim. laskun yhteydessä erillisenä tiedotteena, mikä sinänsä sopii yhteen esitetyn säännöksen kanssa.

Vesihuoltolaki 16 a § Asiakirjojen julkisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 20 d § Vesihuollon tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Ympäristönsuojelulaki 222 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään toimitetaan tietoa monen viranomaisen ja jatkossa myös vesihuoltolaitosten toimesta ja tämä tieto on esitetyn 4 momentin mukaan monien viranomaisten käytettävissä salassapitosäännösten estämättä. Käytännössä on toisinaan käynyt niin, että vesilaitosten luottamuksellisina ja toiminnan turvallisuuden kannalta herkkinä pidettyjä tietoja on luovutettu kolmannelle taholle viranomaisen toimesta. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmässä pitää varmistaa, että kaikki luottamukselliseksi tai salaiseksi luokiteltu tieto leimautuu siten, että tieto luottamuksellisuudesta näkyy selvästi kaikille järjestelmän käyttäjille, eikä tätä tietoa päädy julkisiin järjestelmiin tai jaeta eteenpäin.

Markkinavalvontalaki 1 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Liikanen Riina
Suomen Vesilaitosyhdistys ry